

Тосхлтин кӧдлмшт кӱч-кӧлс бӱрдӧлгъиг ясрулхмн

Элст бӧлгъсиг тосхлгъар делгрӱлджӧх ик кӧдлмшт багъчуд олар орлицдж йовхн лавта. Кесг олт комсомольцнрин болн багъчудин шишлнъ бригадс бӱрдӧгден, тосхлт кецхӧджӧнӧ. Багъчудин гарар мана хотл балгъсн ясгддж, тосхгддж бӧӧнӧ гидж келдж болхмн.

Кергин эн халхинь авад хӧлӧхлӧ тосхлтин гардачнр, тосхлтин партийн, комсомольск болн профсоюзн организацс багъчудин бӧӧдл-джиргълднъ, эднӧ кӱч-кӧлсинъ чикӧр бӱрдӧдж чинринъ ӧдлӱлхд онц оньган ӧгцхӧх зӧвтӧ бӧӧсмн. Болв тиим оньг-килмджӧн ӧглгън эндр ӧдр кӱртл ӱзгддж бӧӧхмн уга.

Юрий Кликовин нертӧ уулын-цар 8-д пӧтртӧ, хошад давхр хойр гер тосхгддж бӧӧнӧ. Бӧрджӧх улснъ цугтан комсомольцнр болн багъчуд. Эднӧ шишлнъ бригадс кӧдлмштӧн тӱрӱн нӱӱрт йовдг болдж тоолгдджана. Ода болхла нег гернъ дуусгддж йовна, бас негнӧннъ эрсинъ босхлгън кегдджӧнӧ. Энӱнд кӧдлджӧх багъчуд цугтан шунмгъа, ни-ниинъгъӱ улс. Болв эдн чигн кеджкӱцӧдж болхиг кӱтцднъ чадджахш.

Иим бӧӧдл гарчакхин гол учрнъ — багъчудин кӱч-кӧлсинъ бӱрдӧлгънд ик дуту-дунд бӧӧх йовдл. Кӱч-кӧлсиг тоолдж диглӧд, ӱн-шаньгинъ йилгългън ик муугъар кегднӧ. Ӱлгӱринъ келхд, эн хойр бригадин кӧдлмшчнр июнь сарин 10 кӱртл май сард кедӱ кӧдлмш кӱцӧсӧн, ямаран олвр олсан меддж чадлго бӧӧцхӧв. Эн бригадсин бригадирмӱд Кабаков болн Куцеков, кесн кӧдлмшӧн болзгтнъ тоолад ӧгдг болв чигн, хойрдгч управленӧ гардачнр

терӱгинъ сард негх дакдж диглнӧ. Эн учрар зӱткӧн икӧр гарна. Дакад болхла управленӧ динженер, техник улс тосхлтар гӱара-даранднъ йовдж кӧдлмш биӱнӧр шуӱдж хӧлӧцхӧхш. Терлейнъ кӧдлмшин наряд управӱднъд цуглрхла сард нег шукеж батлхларн, зокал метӧр, хасн кӧдлмшин ӧрӧлинъ хасад лйчкна, тиггӧд тосхачнрин ӧврнъ терӱгинъ да хдж бас хасгдна. Сар давсна хӧӧт бийднъ кесн тоот олт зӱсн кӧдлмшӧн товчлдж авч теднд медӱлдг аргъ уга болад, тосхачнр хара зӧнъгдӧн олврн геецхӧнӧ.

Тосхлтд прораб болн десятник улс ик чинртӧ. Эдн кӧдлмш бӱрдӧлгънд, тосхлтиг кергтӧ тоот материалар тетглгънд ик дӧнъ-нӧкдӧн ӱзӱлх зӧвтӧ. Болв тиим кӧдлмш эднӧс багъчудин бригадст ӱзгддж йовхш, бригадст эдн хая-хая ӱзгдцхӧнӧ. Тиггӧд тосхлтин материал уга болад, кӧдлмшчнр юн кӧдлмш бӧрдж, ахлулдж кехӧн медлго бӧӧдг йовдл чигн гарна.

ӱр Куцековин гарддж бӧӧх бригадт хулсн уга болсар кӧдлмшд таслвр гарв. Бригадир ӧмнӧснъ тосад, тиим материал даруд кергтӧ болх гидж некад бӧӧсн бийнъ, зӧӧдж авч ирлгъиг тетгл уга, щитиг хулсар дотркинъ дӱӱрглго тӧвти гидж заацхав. Тиим хаджгър, кӧдлмшиг икӧр удадулх йовдл кӧдлмшчнр гаргъшго болдж гархла, шлакар щитиг дӱӱргтн гисн оньгдан заавр ӱр Семибратовас ирв. Мана балгъснд болхла шлак ӱнтӧ тосхлтин материал, энӱгӧр щит дӱӱргнӧ гисн чик биш, шлак талдан тӧрт икӧр кергтӧ болна.

Стандартн гермӱд тӧсхлгънд ӱзгдджӧх ик нег дуту-дунднъ —

эн гермӱдиг зӧӧдж авч ирхлрн эк-зах угагъар хуралгъ Энӱнӧ тускар тосхлт ӧклсн авн келгдӧтӧ. Тер бийнъ гадач улс кӧдлмшчнрин келсӱв-селвгиг тӧртӧн авцхӧх Ода кӱртл тосхлтин управленӱнӱнд диг-дара гаргъхин тукар кӧдлмш кеджӧхш.

Стандартн гермӱд тосхсн цгт онц-онц белн ӧнъгснъ ормдан тӧвгдх зӧвтӧ. Зӧрмдӧ урчуд кергтӧ белн ӧнъгиг аликевтхинъ хӧӧгӧд кӧдлмш ӧдрин ӧрӧлиг геецхӧнӧ, тӧ ӧнъгнъ эс олдсн саамд бийсшинӧс кегӧд, материал ӱрӧн ӱнтӧ цаган геецхӧнӧ. Эн бригадст кесг тиим ӧнъгсинъ шинӧр кегӧд герт тӧвчкснӧ хӧбийднъ, хуралгъна ул дорасгарч ирӧд, ода керг уга болакевтцхӧнӧ.

Эн белн ӧнъгсиг диг-даргъинъ олдж тӧвхмн, зӧӧсн цатан йилгъдж онц-онцднъ хурхмн, энӱнд шишлнъ кӧдлмшчнр гаргъдж даалгъхмн гид багъчуд-тосхачнр кесг дакдкелсмн, болв хӧрӱ уга, шофемӱд ӧмнк кевӧрн авч ирӧ ӱзг-чиг угагъар буулгъад хачкна.

Келгдсн болн тосхлтин кӧдмшд бӧӧх нань чигн дуту-дудс, тосхлтин хойрдгч управленӧ гардачнр кӧдлмшт тодха гардвр эс ӧгдгин, кӧдлмшчнрлӧ сӱв-селвг эс кедгин урар гарчана. Управленъд болдг кӱӱндврмӱдт кӧдлмшчнр орлцхш, производственн совшанъ хая-хая цуглрна. Заадсн дуту-дундиг даруд уурлдж, кӱч-кӧлс бӱрдӧлгъиг йоста кевӧр ясрулх кергтӧ.

Б. АСАНОВ,
ВЛКСМ-н Хальмг таньгъчин
комитетин инструктор